

אודיסיאה, ספר ראשון

מחה, ספרי לי על-אודות האיש רבי-התלאות, האיש אשר החריב את מיבצרי-טרויה הקדוש, ואחר כך הירבה לנדוד. ערי עמים רבים הוא ראה, ולמד את צפונות האדם. ליבו ידע הרבה תלאות בים. הוא נלחם על נפשו, וביקש להשיב את ריעיו למולדת, ואף על פי כן, לא עלה בידו להציל את ריעיו. הם, השוטים, אבדו בגלל משוכתם; כילו בסעודה את בקרו של היפריון אל-השמש, ולפיכך גזל מהם האל את יום שיבתם למולדת. מוזה, בת-זאוס, ספרי אף לנו מאלה; פיתחי כחפצך.

כל הגיבורים האחרים אשר נחלצו מתהום-החורבן שבטרויה שבו לבתיהם. הם נמלטו ממלחמה ים. רק אותו לבדו, האיש הנכסף לשוב לביתו ולאשת חיקו, החזיקה בחלל מערתה אלה זוהרת, הנימפה המלכותית קליפסו, שחשקה בו לבעל. עונות סבבו וחלפו, ובאה שנה אשר בה טוו האלים את גורל האיש לשוב לאיתקה מולדתו - ואפילו שם, בין יקיריו, לא תמו תלאותיו - רחמי כל האלים נכמרו, מלבד פוסידון, שקצף על האיש הדומה-לאלים, ולא חדל עד אשר הגיע אודיסאוס אל חופי ארצו.

אל הים עשה דרכו אל עם רחוק, אתיופים החיים בקצה-עולם. הם נחלקים לשניים. יש מהם קרובים לשמש השוקע, יש קרובים לשמש העולה. פוסידון יצא לקבל קורבן-הקאטומבה של פרים ואילים. ובמקום ההוא ישב לצד האתיופים ושמח בסעודתו. יתר האלים היו מכונסים בארמונו של זאוס האולימפי, ואבי אלים ואדם פתח בדבריו. בליבו עלה זכר איגיסתוס היפה, זה שהרג אורסטס איש-התהילה, בן אגממנון. זאוס הגה באיגיסתוס ואמר אז אל בני-האלמוות:

"אוי לי, אי-יזה בני-תמותה מאשימים את האלים, וטוענים כי אנו מביאים את הרעה. והלוא בגלל הבלותם סובלים בני-אדם למעלה ממידת-הגורל. כך גם איגיסתוס, אשר לא ידע מידה, לקח את האישה הנשואה לאגממנון, וכשזה חזר מטרויה - הרגו. איגיסתוס ידע איזו תהום של אובדן לפניו. הן מראש היתרענו בו, שיגרנו את הרמס, שליח מהיר וחד-עין, להזהיר אותו לבל ימית את בן-אטראוס, ולבל יחמוד את אשת חיקו. 'בוא תבוא נקמת אגממנון מידי אורסטס כשיגיע לבגרות וגעגעו למולדת יאחז בו'. כך אמר הרמס, אך על אף רצונו להיטיב, לא עלה בידו לשנות את מחשבת איגיסתוס, ועתה שילם האיש על כל עוונותיו."

אז ענתה לו האלה אתיני אפורת-העין: "אבינו בן-קרונס, ראש-וראשון! האיש ההוא, איגיסתוס, אכן מת כראוי לו. כן יאבד כל אדם אשר יעשה כך. אך ליבי צר על אודיסאוס הנבון, איש מרי-גורל, אשר סובל תלאות מזה זמן רב, הרחק מיקיריו, על אי מוקף במים, בטבור הים. האי מיוער ובו מעון האלה, בת אטלס חורש-הרעה הידע את צפונות מעמקי-הים-כולו ותומך בעמודים הגדולים המפרידים בין שמים וארץ. בת-אטלס היא המחזיקה באודיסאוס הסובל, מרי-הגורל, ומנסה בלי-הרף לכשפו במילות מתק וכוב כדי שישכח את איתקה. אך אודיסאוס עורג, ולו רק לראות את העשן המיתמר מעל ארצו, ומבקש נפשו למות. אל-האולימפוס, האיך ליבך מתרכך? האם לא נשא אודיסאוס חן לפניך, עת הקריב קורבנות ליד ספינות בני-ארגוס בארץ טרויה הרחבה? למה, זאוס, כה

תכעס?"

זאוס כונס־העינים השיב לה ואמר: "ילדתי, אילו דברים חמקו מבין גדר־שיניך? איך אוכל לשכוח את אודיסאוס, העולה בתבונתו על כל בני־התמותה, אשר הירבה מכול לתת קורבן לאלים בני־האלמוות, לשוכני הרקיע הרחב? אלא שפוסידון חובק־הארץ לא חדל לזעום בגלל אותו קיקלופס, שאת עינו עקר אודיסאוס, זהו בך־האלים פוליפמוס, האדיר שבכל הקיקלופים, זה אשר תואוטה הנימפה בת פורקיס, הוא אדון שממת־הים, ילדה אחרי שבחלל מערתה שכבה עם פוסידון. מאז, אף שאינו הורג את אודיסאוס, מרחיקו מרעיש־הארץ, מאדמת מולדתו. אולם אנחנו כאן, כולנו, בואו ונחשוב על דרך בה יחזור האיש לביתו, ופוסידון - יניח לכעס; לבדו, בלי הסכמת כל בני־האלמוות, לא יוכל לעשות דבר."

אז ענתה לו האלה אתיני אפורת העין: "אבינו בך קרונוס, ראש וראשון, אם טוב לאלים הברוכים להשיב את אודיסאוס רב־התבונה לביתו, הבה ונשגר את הרמס השליח קל־הרגל אל האי אוגיגיה, למסור מיד לנימפה יפת־התלתל את רצוננו האיתן - על אודיסאוס העשוי־לבליחת להפליג אל ביתו. אני אצא לאיתקה, לזרז את בנו, ואטע אומץ בליבו, על־מנת שיכנס את האכאים עטורי־המחלפות לאסיפה, וישא את דברו אל כל המחזורים. אלה טובחים בלי־הפסק בני־צאן רבים וגם פרים קמורי־טלף ומסועפי־קרן. אשלח את טלמכוס לספרטה ולפילוס העיר־בחולות ללמוד על־אודות מסעותיו של אביו, בתקווה שישמע משהו, ולמען יקנה לו עטרת־הילה בקרב בני אדם."

כה אמרה אתיני, וקשרה לרגליה את סנדליה היפים, סנדלי־זהב פלאיים, אשר נשאו אותה עם משבי הרוחות, על פני ים וגם ארץ איך־קץ. האלה לקחה עימה חנית אדירים ולה להב נחושת, חנית כבדה מאוד ועצומה, שבה היתה קוטלת האלה, בת האב־האדיר, בשורות לוחמים אשר העלו חמתה. אתיני ירדה בשריקה בפסגות האולימפוס, ולבסוף ניצבה על מיפתן־החצר במבואות בית־אודיסאוס שבארץ איתקה. בידה אחזה את חנית הנחושת, ודמותה כאורח ותיק, כמנטס, הוא שליט הטאפיים. האלה ראתה והנה המחזורים הנועזים יושבים על עורות בני בקר שטבחו במוי־דם, ומשחקים בחלוקי־נחל אל מול הדלתות. לצידם ניצבו נעריהם ומשרתים וריזים. אלה מסכו בקערות יין ומים, אלה שטפו שולחנות בספוג נקבובי, ואף ערכו אותם, ואחרים חילקו את הבשר הרב.

ראשון הבחין בה טלמכוס בך־דמות־האלים. בלב כבד ישב בין המחזורים, רואה ברוחו את אביו האציל, מקווה, כי יחזור באחד הימים ויניס לכל־עבר את המחזורים אשר בארמון, ישיב את כבודו על בנו, וישוב לשלוט באוצרותיו. עוד טלמכוס יושב בין המחזורים ומהרהר בכך, הבחין באתיני. מיד ניגש אל המבוא - בוש בליבו על כי הזר ממתין בפתח זמן כה רב - הוא ניצב לידו, הושיט לו את יד ימינו, ונטל את חנית הנחושת. אחר כך קרא אליו ונשא משך־הדברים :

"שא ברכה אורח, מעוני פתוח בפניך. סעד ליכך, ואחר כך אמור מה רצונך." כך אמר, והוביל, ופלס אתיני הלכה אחריו. וכאשר נמצאו בין כותלי הבית הרם, לקח טלמכוס את החנית והציבה ליד עמוד אדיר על כנת־חניתות מהקוצעת, אשר בה ניצבו אף חניתות רבות של אודיסאוס העשוי־לבליחת. הצעיר הובילה אל מושב יפה ומעוטר, פרש עליו מרבד למענה, והושיבה,

ולרגליה שם הדרום. לעצמו הביא כיסא מקושט, וישב עם אורחו, הרחק מן השאר, המחזורים, לבל יירתע האורח מן ההמולה, מחברת אותם הוללים, ויסוג מסעודתו; טלמכוס ביקש אף לשאול את הנוכרי על-אודות אביו אשר בניכר. אחת השפחות הביאה מים בכד נהדר של זהב, ויצקה לרחצה אל תוך אגן של כסף. היא אף קירבה אל צידם שולחן מעשה-מחשבת, וסוכנת-הבית הנאמנה הביאה מזון וערכה לפניהם. מאכלים רבים מכל אשר בבית הוגשו להם ברוחב-לב. שר-הפורשים נשא על כפיים טסי בשר מכל סוג, הגיש לשניים והציב אף למולם גביעי זהב, ונער אחד סבב ומזג עוד ועוד מן היין.

עתה נכנסו המחזורים הנועזים והתיישבו לפי סידרם בכיסאות ובמושבים. הנערים יצקו מים על ידיהם. השפחות גדשו בלחם את הסלסילות, והמשרתים מילאו את הקערות משקה עד שפתן. המחזורים שלחו את ידיהם אל המטעמים המשובחים אשר לפניהם. כאשר מילאו תאוותם למזון ומשקה, נפתחה דעתם לדברים אחרים, לשירים ומחולות - בני-לוויית כל מישתה. אחד הנערים שם את הנבל בידי פמיוס, אשר כפו עליו לשורר בפני המחזורים: המשורר פרט על הקתרוס, ופתח בשירה נפלאה. ואולם טלמכוס היטה את ראשו אל אתיני, לבל ישמעו כל השאר, ואמר:

”אל נא באפך, אורחי, על דברי; האנשים אשר סביבך שקועים במנגינת הקתרוס ובשיר, ומה בכך? את רכושו של זר הם מכלים, והאיש - עצמותיו הלבנות מופקרות לסופה על אחד החופים, ואולי מתגלגלות בין גלי הים. לו רק חזר האיש ההוא אל ארץ איתקה, לו רק ראו אותו, היו כולם נושאים תפילה ומבקשים להם קלות-הרגל תחת אוצרות-זהב ומלבושים. ועכשיו, הוא אבד בגורל האכזר, ולנו אין כל נחמה, אפילו אם יאמר מישהו מאנשי הארץ, כי הוא עוד ישוב. יום שובו למולדת אבד... אך ספר לי, אמור בדיוק, מי אתה? מהיכן באת? איפה עירך והורריך? ובאיוו ספינה היגעת? וכיצד הובילו אותך ספנים אל איתקה? ומי הספנים? איני חושב כי היגעת ברגל לאי. ועוד אמור לי באמת. אמור זאת ואדע: האם עכשיו, זו פעם ראשונה, באת לכאן, או שאתה ידיד ותיק לאביו בני-אדם רבים פקדו את ביתנו, שכן האיש ההוא - איש ריעים היה.”

אז ענתה לו האלה אתיני אפורת-העין: ”אומר לך דברים במפורש. שמי מנטס, בנו של אנכיאלוס הנבון, ואני מושל בעם-הטאפיים אנשי-המשוט. באתי לכאן בספינתי, עם אנשי, בבקשי אחר נחושת. היפלגתי בים כהה-כיון אל בני-אדם דוברי לשון זרה, לעיר טמסה. יש עימי ברזל נוצץ, וספינתי עוגנת סמוך לשדות, בנמל ריתרוס, במרחק-מה מן העיר ולמרגלות הר נאיוס המיוער. אביך ואני יכולים לומר: כי בינינו קשרי-ידידות העוברים בירושה, ומקדם. לך ודרוש אצל הזקן, לארטס הנכבד. אומרים כי שוב אינו יורד לעיר, וכי הוא חי חיים קשים, הרחק בכפר, ועימו רק שפחה זקנה, וזו מגישה לו מזון ומשקה בימים שהליאות אוחת באבריו והוא משרך את דרכו במידרונת הכרמים. עתה באתי, אמרו כי אביך חזר לארצו, והנה, האלים חוסמים דרכו. אודיסאוס הנהדר לא מת ביבשה, הוא עוד חי, אך אסור על אי מוקף-זרמים בלב הים-הרחב. אנשים אכזרים לכדו אותו, פראים, ומחזיקים בו בעל כורחו. ואולם אני רוצה למסור לך דבר נבואה, אשר בני-האלמוות נטעו בליבי, ואני מאמין כי יתגשם, אף כי אינני חוזה, ואיני מיטיב להבין אורחות-ניחוש על-פי ציפורים. אודיסאוס לא ישהה עוד זמן רב הרחק מארץ מולדתו, אפילו יחזיקו בו שלשלאות ברזל. רב-תושייה הוא,

וימצא את דרכו חזרה. אך בוא, ספר לי, אמור במפורש, אתה - גדול כפי שהינך - אתה בן אודיסאוס? הדמיון מפליא: ראשך, עיניך היפות. אביך ואני, תכופות כל-כך שהינו זה בחברתו של זה, טרם יצא אל טרויה, ארץ לעברה הפליגו בספינות הקעורות גם אחרים, כל האצילים שבבני-ארגוס. לא ראיתי את אודיסאוס מאז, ואף הוא אותי לא ראה."

טלמכוס הנבון פנה אל אתיני בתשובה: "אורחי, אגיד לך במפורש. אימי אומרת כי אני מזרעו, אך אני לא אדע, איש לא יתע בבטחה את מולידו. לו רק הייתי בנו של איש שהגורל היטיב עימו, אשר הגיע לשיבה בנחלתו. אך הנה, כיוון ששאלת, האיש אשר אומרים כי אני בנו, הוא האומלל בבני-תמותה".

האלה אתיני אפורת-העין אמרה אליו: "האלים לא קבעו חייר-אלמוניות בעתידך: פנלופי ילדה אותך לתהילה. אך בוא ספר לי, אל תסתיר, מהו מישתה זה, מה ההמולה, ומה לך ולכל זה? האם מועד הוא, או יום-כלולות? אין כאן מיפגש-ריעים. עזים והוללים נראים לי הסועדים אשר בביתך. אדם ברי-דעת, אם יפגוש בהם ויחזה בחרפה שכזו, וודאי שיכעס."

טלמכוס הנבון פנה אליה בתשובה: "אורחי, כיוון שאתה שואל לדברים ודורש, דע כי לבית זה היו צפויים אושר והוד, כל עוד חי האיש, אבי, בקרב עמו. אך עתה שינו האלים תוכניתם, והם חורשים רעה. הם הסתירו אותי, כפי שלא הסתירו איש. לו מת, לא הייתי מתייסר כל כך, לו נפל לצד אחיר-לנשק בארץ טרויה, לו גווע בידי ריעיו עם תום הקרב. איר-או היו כל האכאים מקימים לו גל-קבורה, והוא היה מניח אחריו תהילה גדולה לבנו. עתה, רוחות-חמס חטפו אותו, ואין לו תהילה. הוא הלך, נעלם, לא נודעו עיקבותיו, הותיר לי עצב ומכאוב. זאת ועוד, לא על אבי בלבד אני נאנח ובוכה. האלים חרשו נגדי גם רעות אחרות. כמיספר האצילים השולטים באיים, בדוליכיון, בסאמה ובזאקינתוס המיוער, וגם כל בעלי-השררה אשר באיתקה המסולעת - כן מיספר מחזריה של אימי השורצים בביתנו. אין אימי יכולה לסרב לנישואין הנתעבים. ואף לא לשים סוף לדבר, והמחזורים מכלים בזלילה את ביתי. לא יעבור זמן רב, והם אף יביאו עלי את הקץ."

פלס אתיני לא יכלה עוד שאת, היא אמרה לו: "אוי, אודיסאוס שהלך אכן חסר לצידך. הוא היה שולח את ידיו במחזורים שאיך בהם-בושה. לו שב, וניצב במבוא ביתו, חבוש קסדה וחמוש במגן ובזוג חניתות, והוא כאיש אשר היכרתי בעבר בביתי, עת שתה ושמה. מאפירה בא, מן המלך אילוס בן-מרמרוס - גם לשם הפליג אודיסאוס בספינתו המהירה - אביך ביקש לו רעל קטלני למשוח את חיצו הנחושת שלו. המלך סירב לתת לו את מבוקשו, כיוון שחשש מן האלים בני-הנצח, ואולם אבי נתן לו את הסם - כל-כך אהב אותו. לו הופיע אודיסאוס בין המחזורים בדמות ההיא, היו המחזורים כולם זוכים לקץ חפזו, לחתונת-דמים. ואולם, דברים אלה - אם יחזור אל ארמונו וינקום, אם לאו - מונחים ונקבעים למרגלות האלים. לך אני אומר - תן דעתך, חשוב איך תגרש את המחזורים מן הבית. הקשב עתה, ועשה כדברי. למחר קרא אל האסיפה את אצילי האכאים ומסור לכולם את דברך, והאלים יהיו לך עדים. אמור למחזורים כי יתפזרו לבתיהם. ועל אימך, אם רצונה להינשא, לשוב לארמונו של אביה האדיר. בני משפחתה יערכו עבורה את הכלולות, ויערמו מזהר רב, כפי שראוי להרעיף על בת אהובה. ועבורך יש לי עצה טובה, אם רק תשמע לה. קח ספינה,

ספינה טובה, וכן עשרים תופסי־משוט. צא ובקש אחר אביך האובד מזה ימים רבים. אולי יאמר לך דבר אחד מבני התמותה, אולי תגיע לאוזניך שמועה מאבני־האלים – השמועה המביאה בשורות לבני־אדם. בא לפיתוס תחילה ושאל את פי נסטור הנהדר. משם לך לספרטה, אל המלך מנלאוס זהוב־המחלפות, אשר היה האחרון בין האכאים עוטי־הקלל לחזור לביתו. אם תשמע כי אביך עוד חי, ועושה את דרכו אל ביתו, שא במשא שנה נוספת, על אף הכאב. אם תשמע כי הוא מת, איננו עוד, חזור אל ארץ מולדתך, הקם לו תל, ערוך למענו את טכסי־הקבורה בפאר הראוי, ואת אימך השא לאיש. אחרי שתעשה כך ותשלם את הדברים, שקול בדעת, שקול בלב, כיצד תמית את המחזרים שבביתך, בין בחשאי ובין לעיני־כול. אינך יכול עוד לנהוג בקלילות־נעורים. שוב אינך נער. והאם אינך יודע איזו תהילה רכש אורסטס הנהדר בין כל בני־האדם, עת קטל את הבוגד איגסתוס שהרג את אגממנון המהולל? נערי, אני רואה אותך, נאה, חסון. הייה אמיץ! כך יספרו את שיבחך גם בעתיד. ועכשיו, ארד אל ספינתי המהירה ואל אנשי, אשר רוחם ודאי קצרה מלהמתין לי. ואתה, רק לך המעשה הזה; תן ליבך לדברי.”

טלמכוס הנבון אמר אליה בתשובה: “אורחי, נשאת את דבריך כמו אב אוהב אל בנו. אף פעם לא אשכח אותם. אתה נחפו לדרכך, אך הישאר־נא. רחץ ושמח את ליבך, תשורה תיקח עימך – תשורה יקרה ויפה למוכרת ממני, תשורה שנותן מארח מסור לאורחו – ואחר תחזור לספינתך שמח וטוב לב.”

האלה אתיני אפורת־העין ענתה לו: “אל נא תעכב עוד בעדי, אני נכסף אל הדרכים. כשאבוא אליך בשנית, תן לי את תשורתך, כל מה שיצווה לך הלב לתת, ובחר היטב, ותקבל גם גמול נאה.”

כה אמרה אתיני אפורת־העין ופנתה לדרכה מעופפת במרומים כציפור. האלה נטעה עוז וביטחון בליבו של טלמכוס, והעלתה בו את זכר אביו, יותר מתמיד. טלמכוס היררה, ופליאה אחזה בליבו, כשהבין כי אל הופיע לפניו. מיד קרב הצעיר הדומה־לאלים אל קהל המחזרים. המשורר היה שר, הם ישבו בדממה והקשיבו. פמיוס היה מספר על מסע המרורים אשר הועידה פלס אתיני לאכאים בצאתם את טרויה: באותה העת היתה בתי־איקארוס, פנלופי הנבונה, מאזינה לשירה הקסומה ממרומי חדר־הנשים. עתה ירדה במדרגות־ביתה הנישאות; לא לבדה היתה, שתי נערות־שרת פסעו בעיקבותיה. הזוהרת־בנשים הגיעה עד אל המחזרים, וניצבה בסמוך לעמוד התומך בגג האדיר. לחייה כוסו בצעיף בוהק, ומשני עבריה עמדה שפחה מסורה. פנלופי פנתה אל המשורר האלוהי ודמעות בעיניה. “פמיוס, הרי אתה יודע שירות־קסם רבות ואחרות של בני־תמותה, קורות בני־אדם ואלים הזוכות לתהילה בפי משורר. שב עם המחזרים ושיר למענם אחת מאלה, והם יישבו בדממה וישתו את יינם. אך אל תמשיך בשיר הזה. המר, אשר אינו פוסק מלצרוב בליבי. כאב לא־ייעמה מחזיק בי, ואני נזכרת. ונפשי יוצאת לעולם אל האיש, שתהילתו פרושה לאורך הלאס ולרוחב ארגוס.”

טלמכוס הנבון השיב לעברה: “אמא, מדוע את לא מניחה למשורר הנאמן להנעים בשירה כרצונו? לא במשוררים האשם. זאוס הוא סיבת הדברים, הוא החולק כרצונו לכל אחד מבני־האדם העמלים. אין דופי במשורר אם הוא שר על גורלם המר של הדנאים. בני־אדם מרבים מאוד לחלוק שבחים לשיר חדש אשר טובב ביניהם. ייטב לך לאמץ לב ונפש ולהקשיב. לא רק אודיסאוס איבד בטרויה

את יום שובו למולדת. אנשים רבים אחרים אבדו שם. אך את, היכנסי אל הבית, לפני למלאכתך, אל הנול והפלך, וצווי על שפחותיך לחזור לעמלך. שיג ושיח הם עינייך לגברים, ועינייני במיוחד, הרי אני הוא בעל־הסמכות בבית זה.”

פנלופי חזרה אל הבית משתאה, ואת דבריו הנבונים של בנה שמרה בלב. היא עלתה עם שפחותיה אל חדרי־הנשים וביכתה את אודיסאוס, אישה האהוב, עד אשר פרשה אתיני אפורת־העין שינה רכה על עפעפיה.

אותה שעה הקימו המחזרים קול שאון באולם; כולם התפללו לזכות ולשכב לצד פנלופי במיטתה. טלמכוס הנבון פתח ואמר אליהם את דברו:

“אתם, מחזריה של אימי, יהירים ומופקרים, נסעד ונתענג, אך אל נקים שאון. נאה להקשיב למשורר שכזה, הידע שירה כאלים. אך עם שחר כולנו נצא, נשב באסיפה, ואני אשא בפניכם את דבריי ניכחה ואומר: צאו מביתי. חפשו לכם סעודות אחרות, לכו מבית לבית, כרסמו את רכושכם־אתם. ואם טוב יותר ומועיל בעינכם לבלות את קניינו של איש אחד – ובלא להיענש – צאו והשחיתו, אך אני אקרא לעזרי את האלים בני־הנצח, והלוואי כי זאוס ישלם לכם כגמולכם. אז אתם כאן בבית תאבדו, ועלי לא יהיה כל עוון.”

כך אמר. המחזרים כולם נשכו שפתיים, והתפלאו על טלמכוס שדיבר באומץ רב כלי־כך. אנטינואוס בן־אאופיתס קרא אליו בתשובה: “טלמכוס, האלים עצמם ודאי מנחים אותך לשאת דברים בעזות שכזו ולדבר בלי מורא. אמנם המלוכה באיתקה אשר־הים־סביב־לה היא לך זכות אבות, אך הלוואי וזאוס לא ייתן לך מלוכה.”

טלמכוס הנבון אמר אליו בתשובה: “אנטינואוס, גם אם אתה מתפלא על דברי, אני, אם אך ייתן בך כרונוס, אבקש לי מלוכה. האמנם תאמר כי זו הגדולה ברעות לאדם? אין רע בכתר; ביתך מתמלא במהירות אוצרות, ואתה מרבה כבוד. נסיכים רבים אחרים יש לאכאים באיתקה אשר־הים־סביב־לה, צעירים וקנים. עכשיו, כאשר מת אודיסאוס הנהדר, עשוי אחד מהם לזכות בכס. אך אני אהיה אדון ביתי ועבדים אודיסאוס זכה בהם, והוריש אותם לי.”

אז אמר אליו בתשובה אאורימכוס בן־פוליפוס: “טלמכוס, דבר זה – לקבוע מי ימלוך באיתקה אשר־ימים־סביב־לה – ייקבע למרגלות האלים. הלוואי כי תחזיק ברכושך ותשלוט בביתך, ואיש בל יקום ובכוח יגזול רכושך כל עוד קיימת איתקה. אך אני רוצה לשאול, נער אציל, על־אודות הנוכרי. מיניין הוא האיש? בן איזו ארץ? ואיפה עתה הוריו? היכן שדות אבותיו? האם הוא נושא בשורה מאביך השב, או שבא לכאן בעיניין פרטי? כל כך מיהר וקם ללכת. לא נתן לנו שהות להכירו. והרי חזותו אמרה כי כלל אינו אדם ניקלה.”

טלמכוס הנבון השיב לו: “אאורימכוס, אבדה התקווה לשובו של אבי. שוב איני מאמין בבשורות, גם אם תבואנה. איני נותן גם אמון בדברי־הנבואה אשר ביקשה אימי מן הנביא אשר קראה אל האולם, ואילו הנוכרי, הוא ידיד משפחה, בא מטאפוס, שמו מנטס, הוא בנו של אנכיאלוס הנבון ויושב על כס הטאפיים אנשי־המשוט.”

טלמכוס כך אמר, ובלבו ידע כי האורח היה אל בן־אלמוות. המחזרים פנו לשעשוע המחול ולשירה הענוגה, והמתינו לבואם של דימדומים. וכך, בעוד הם מתענגים, ירד הערב האפל, וכל אחד מן המחזרים שב לביתו לישון. טלמכוס, שחדר־מישכבו הרם נמצא בחצר המפוארת וניבט סביב, פנה אל מיטתו והוא

מרבה להרהר בליבו. אאוריקליאה המטורה בת אופס בן־פיסנור. מיהרה להביא עבורו לפידיים בוערים. (לפני ימים רבים קנה אותה לארטס בכספו – אז עוד היתה בנעוריה – עשרים פרים נתן במחירה, ובארמון נהג בה כמו בזוגתו היקרה, אך לא שכב עימה אף פעם כי חשש מחרון־אשתו). אאוריקליאה השפחה אשר הביאה את הלפידיים אהבה את טלמכוס יותר מכל השפחות, ואף גידלה אותו בינקותו. טלמכוס פתח את דלתות חדרו הבנוי לתפארת. התישב על מיטתו, פשט בגדו הרך, ושמטו בידי הזקנה הנבונה. אאוריקליאה היטיבה את קפלי הכותונת, תלתה אותה על הו שליד המיטה הקלועה, ויצאה מן החדר. את הדלת משכה אחריה בידית הכסף, וסגרה ברצועה את מגוף הדלת. וטלמכוס, המכורבל בשמיכות צמר, שכב כל הליל וחישב בליבו את פרטי המסע, אשר אתיני יעצה כי יערוך.

סוף ספר ראשון

★ תירגום־אודיסיאה חדש של אהוביה כהנא, שפתיחתו מובאת לעיל, ערוך בנוסח של פרזזה שירית גמישה, בדומה לתרגומים "פרוזאיים" של תנ"ך והומרוס שהופיעו לאחרונה באנגלית.

התרגום במלואו יופיע בהוצאת "כתר". התרגום נעשה על פי הטכסט היווני בסדרת Oxford Classical Texts בעריכת Allen.